

Ministr kultury
PhDr. Lubomír Zaorálek
Maltézské nám. 1
118 01 Praha 1

V Praze, dne 21. 1. 2020

Vážený pane ministře,

obracíme se na Vás tímto otevřeným dopisem jménem našich spolků, které se dlouhodobě věnují problematice památkové péče a sdružují značný počet odborníků zabývajících se převážně průzkumem, dokumentací a prezentací historických stavebních památek. Odbornou úroveň jejich činnosti dokládají četné publikace a celá řada příspěvků do renomovaných periodik, zabývajících se touto problematikou, stejně jako každoroční pořádání konferencí, workshopů a seminářů, či práce s odbornou i laickou veřejností.

Úvodem bychom rádi ocenili Váš postup v záležitosti Hadích lázní v Teplicích, stažení návrhu nového památkového zákona, jakož i Váš kritický postoj ke krajně problematickému záměru rekonstrukce stavebního práva připravovaného Hospodářskou komorou a pochopitelně jsme zaznamenali Vaši poznámku v rozhovoru pro Český rozhlas, že kultura je u nás v barbarském stavu.

Netroufáme si vůbec posuzovat současný stav v ostatních oblastech naší kultury, avšak v oblasti památkové péče, v níž rozvíjíme svoje aktivity, nemůžeme než přiznat Vašemu výroku jistou oprávněnost, což si dovolíme ilustrovat následujícími informacemi:

- Již od stadia věcného záměru jsme pozorně sledovali přípravu nového památkového zákona a opakovaně upozorňovali oficiální i neoficiální cestou Vašeho tehdejšího předchůdce na jeho nedostatky. K těmto opodstatněným výhradám odborníků s dlouholetou praxí v oboru pan ministr Hermann nepřihlédl a bezvýhradně důvěřoval autorům návrhu. Naštěstí na rozdíl od něho dostatečný počet poslanců jak opozičních, tak koaličních stran pochopil, že přijetí předloženého vládního návrhu by nejenže nevyřešilo určité nedostatky platné právní úpravy, ale naopak by způsobilo ještě další četné komplikace v péči o zásadní část kulturního dědictví a díky tomu byl tento scestný návrh odmítnut.

Byli jsme proto nemile překvapeni, když se ministerstvo kultury následně pokoušelo tento jen mírně modifikovaný neúspěšný návrh zákona dále znovu uplatnit. Opětovně jsme na to Vaše předchůdce upozorňovali, ale tyto naše aktivity se však setkávaly s jen nezájmem a přezíravostí. Z textu odpovědí, které jsme obdrželi, bylo ostatně zřejmé, že jejich koncipováním byli pověřeni právě ti pracovníci ministerstva, jejichž práce se týkala naše kritika.

Jakkoli byl tento návrh zákona Vaší zásluhou stažen, považujeme za nezbytné zdůraznit, že rozhodně není v zájmu dalšího vývoje naší památkové péče, aby třeba i jen některé v něm obsažené instituty byly využity v rámci případné novelizace platné právní úpravy. Dovolujeme si jen stručně připomenout, že nová právní úprava této problematiky nebyla připravována na základě kvalifikované odborné analýzy a následné diskuse se zapojením co nejširší odborné veřejnosti, ale realizovala se svéráznými, někdy patrně i účelovými postupy, při nichž byly přehlíženy názory nekonvenující představám autorů návrhu. Výsledkem byl materiál, který nepřinášel nové koncepční řešení této problematiky, ale vycházel z dosud platné právní úpravy, jejíž nedostatky však důsledně neřešil a naopak osvědčené instituty potlačoval. Obzvláště

zruďná byla snaha cíleně zneprístupnit naprostou většinu odborných výstupů státní památkové péče veřejnosti, přestože je v odborných kruzích notoricky známo, že bez jejího zájmu, podpory a spolupráce je péče o kulturní dědictví prakticky nemožná.

- Trvalý problém dále představuje více než liknavý přístup ministerstva kultury k vedení řízení o prohlašování nových kulturních památek, který je již dlouho „veřejným tajemstvím“. Kontrola přijatých podání a způsobu jejich vyřizování by mohla doložit reálný, velmi neuspokojivý, stav této agendy, kde dlouhodobě ze strany ministerstva kultury zjevně dochází k porušování jak hmotněprávních, tak procesních předpisů, a to nikoli jen v ojedinělých případech.
- S předchozím odstavcem souvisí také sotva pochopitelný postup ministerstva kultury, resp. jeho odboru památkové péče, který z formálních důvodů rozhodl o zrušení prohlášení mnoha staveb za kulturní památku, ale znovu je za kulturní památku neprohlásil, ačkoli ve vnímání jejich kulturně historických hodnot nenastala žádná změna, která by to odůvodňovala. Pouze v Brně, kde je takových případů nejvíce, jde o 1704 nemovitostí, z toho v městské památkové rezervaci 321, včetně intenzívně využívaných objektů, jako je např. významná památka moderní architektury hotel International. Není snad třeba zdůrazňovat, že v důsledku toho je jejich ochrana nedostatečná a v řadě případů může dojít zcela legálním způsobem k jejich stavebním úpravám, z hlediska péče o kulturní dědictví naprosto nežádoucím, nebo dokonce k jejich odstranění, jako tomu bylo u zvláště politováníhodného případu tzv. Kozákova domu na rohu Václavského náměstí a Opletalovy ulice v Praze.
- Svérázné poměry na ministerstvu kultury může dokládat také skutečnost, že mezi odbornou veřejností respektovaný pracovník Památkové inspekce Ing. Lumír Tejmar se byl nucen úspěšně hájit vůči nezákonným krokům svých nadřízených, jimiž byl donucen své zaměstnání opustit, až u soudu.

Vážený pane ministře, v důsledku všech těchto okolností nezbyvá, než si přiznat, že na úseku státní památkové péče ministerstvo kultury dlouhodobě nemá a ani nemůže mít takový kredit u odborné veřejnosti, jaký by logicky náležel ústřednímu správnímu úřadu. Z toho bohužel vyplývá, že nemůže garantovat ani nestrannou a objektivní odbornou diskusi o povaze nové právní úpravy o podobě státní památkové péče, která je nezbytným předpokladem její kvalitní přípravy, neboť autoři neúspěšného návrhu toho nejsou schopni.

Přes všechny výše uvedené zásadní kritické výhrady k fungování ministerstva kultury v oblasti památkové péče považujeme v současné době za největší riziko pro české nemovité kulturní dědictví navrženou rekonstrukci stavebního práva. Zcela nestandardní způsob přípravy této nové právní úpravy prostřednictvím Hospodářské komory není transparentní a dosavadní výstupy nezpochybnitelně dokládají, že cíleně směřuje k likvidaci dosud chráněných veřejných zájmů, včetně veřejného zájmu na ochraně památek. Současnou situaci považujeme za kritickou a nelze než litovat, že se proti ní Vaši předchůdci důrazně neohradili. S určitou nadějí jsme proto zaznamenali Vaše opakované mediální výstupy, v nichž se proti navržené podobě nového stavebního zákona poměrně jednoznačně vymezujete.

Bohužel toto kritické vymezení se vůči současné podobě návrhu stavebního zákona se pouze dílčím způsobem odrazilo v Připomínkách Ministerstva kultury k návrhu stavebního zákona. Považujeme za nešťastné, že Ministerstvo kultury neodmítlo návrh stavebního zákona jako celek, tak jako to udělal např. Svaz měst a obcí, některé kraje a velké množství odborníků z akademické a vědecké obce. Snahu ministerstva kultury (dle našeho názoru zcela marnou) pomocí velkého množství zásadních připomínek pouze rámcově dostat návrh stavebního zákona do souladu s dosud platnými principy státní památkové péče a také do souladu s mezinárodními úmluvami o ochraně kulturního dědictví považujeme za mimořádně rizikovou. Zkušenosti z vypořádání připomínek k věcnému záměru stavebního zákona i

mediální výstupy ministryně Dostálové totiž jasně dokládají, že při přípravě a následném projednávání návrhu stavebního zákona ministerstvo pro místní rozvoj k žádným odborným námitkám nepřihlíží a chce silou protlačit zcela vadnou normu dle předem určeného, s odbornou veřejností nijak diskutovaného, zadání. Nelze proto předpokládat, že v rámci současného vypořádání připomínek bude postup ministerstva pro místní rozvoj diametrálně odlišný a připomínky ministerstva kultury budou do návrhu stavebního zákona plně zapracovány. S tímto pravděpodobným scénářem ostatně počítá i samo ministerstvo kultury, neboť řada jeho připomínek implikuje jejich odmítnutí a vede ke konstruování variantních podob připomínek.

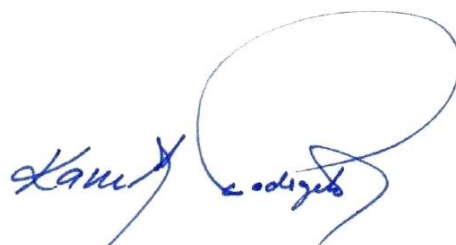
Vážený pane ministře, ačkoliv jsme si vědomi složité pozice Ministerstva kultury v souvislosti se zcela nestandardní připravovanou rekodifikací stavebního práva, jsme přesvědčeni, že právě proto je v tuto chvíli naší společnou odpovědností vůči budoucím generacím zasadit se o odmítnutí všech takových úprav, které jakkoliv omezí rozsah nebo kvalitu ochrany našeho kulturního dědictví. Žádáme Vás proto, abyste se vahou své politické pozice zasadil o to, aby byl současný návrh stavebního zákona stažen z legislativního procesu a byla následně připravena taková norma, která nebude likvidovat ochranu veřejných zájmů, mezi kterými patří ochrana kulturního dědictví k nejdůležitějším, zdaleka však ne jediným. V této Vaší případné snaze jsme připraveni Vám s velkým nasazením pomoci.

Pokud byste měl zájem, rádi se s Vámi sejdem osobně, abychom Vám mohli naše postoje podrobněji zdůvodnit a seznámit Vás alespoň s některými zásadními problémy ochrany kulturních památek z úrovně terénní praxe a v tuto chvíli především s likvidačním dopadem navrženého stavebního zákona na po staletí budovaný systém ochrany kulturního dědictví v České republice. Takto autentického pohledu zdola se Vám od většiny vedoucích úředníků ministerstva kultury jen sotva dostane. Pokud uznáte tuto naši nabídku za přínosnou a budete mít zájem, rádi se přizpůsobíme Vaším časovým možnostem.

S pozdravem

Za Sdružení pro stavebněhistorický průzkum, z. s. :

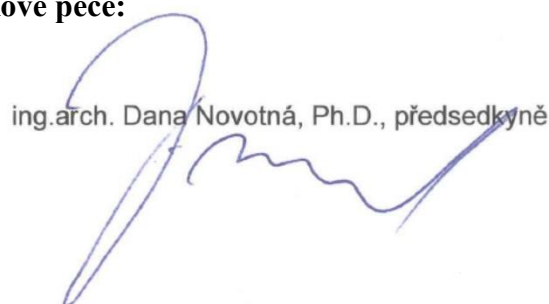
Sídlo: Stochovská 151/12, 161 00 Praha 6 – Ruzyně
Kontakty: shp@svornik.cz, +420604109295

PhDr. Kamil Podroužek Ph.D.

Za Sdružení profesionálních pracovníků památkové péče:

Sídlo: Vídeňská 270/60, 639 00 Brno-střed, Štýřice
Kontakty: spppp@spppp.eu, +420607630907

ing.arch. Dana Novotná, Ph.D., předsedkyně

Za Památkářskou obec českokrumlovskou:

MUDr. Martin Šerák, člen představenstva

Sídlo: Dlouhá 30, 381 01 Český Krumlov

Kontakty: serak.m@seznam.cz, +420732130996

Za Klub Augusta Sedláčka z. s.:

Ing. Jan Anderle, předseda výboru

Sídlo: Úslavská 1815/49, 326 00 Plzeň

Kontakty: klub_augusta_sedlacka@centrum.cz, +420604261000